

Oponentský posudek

Matěj Bejdák: Financování politických stran: mezinárodní komparace

Předložená diplomová práce má 88 stran textu, který je vedle Obsahu zařazeného na začátek práce doplněn přílohami na jejím konci (Seznam zkratk; Seznam tabulek; Seznam obrázků; Seznam použitých zdrojů; dále předepsaný Abstrakt s klíčovými slovy v češtině a v angličtině). Rukopis byl uzavřen k 11. 12. 2018.

Diplomantem zvolené téma je nepochybně aktuální a má smysl též jeho obhajoba na katedře ústavního práva PF UK v Praze a to jak vzhledem k relativně novým trendům a institutům promítnutým v právním řádu České republiky v souvislosti s financováním politických stran, tak i s ohledem na rozvíjející se judikaturu českých soudů ve věci politických stran a jejich financování.

Zpracování zvoleného tématu závisí vždy na schopnostech autora, času, který věnuje přípravě a zpracování zvoleného tématu, stejně jako na přesnosti vymezení počátečních hypotéz a hloubce a rozsahu bádání, s jakou jsou ověřovány. S ohledem na to je třeba konstatovat, že autorův přístup ke zpracování je nadstandardní vzhledem k jiným diplomovým pracím obhajovaným na naší katedře co do využitých a citovaných pramenů, ať již knižních, časopiseckých či elektronických. Jako doklad lze uvést skutečnost, že na 88 stranách textu jsou uvedeny 304 poznámky pod čarou (v češtině, angličtině a v němčině). Zřejmě důkladná práce s prameny byla na druhé straně, podle mého názoru, poněkud limitující pro samostatné formulování vlastních názorů. Zejména 1. část práce: Teoretická východiska financování politických stran (s. 1-30) tak představuje zručný kompilát z prací, které autor použil, zkombinoval a propojil.

Z názvu diplomové práce se zdá, že původní autorův záměr byl velkorysejší, když avizoval „mezinárodní komparaci“. Ve shodě s citovanými autory sice uvádí v 1. části odkazy na jednotlivé aspekty právní úpravy politických stran v různých zemích světa, systematickému srovnání je ale věnována až část 2., nazvaná Financování politických stran v ČR a SRN (s. 31-85). Přímé propojení obou částí je zřejmě především z využití kritéria základních zdrojů financování (státní a soukromé), na zvláštnosti právních úprav v ČR a v SRN pak autor upozornil zařazením částí 2.2.3. Financování volebních kampaní a 2.2.4. Princip transparentnosti a princip kontroly.

Co se týče cílů, které autor formuloval v Úvodu své práce, jeho záměrem bylo „věnovat se pouze právní úpravě této problematiky“ s tím, že „Předmětem této práce je financování stran na úrovni států“, a tedy nikoli na úrovni EU a dále „Cílem této práce je zjistit, zda má *system* financování politických stran v České republice nějaké *výrazné nedostatky*, případně navrhnout jejich možné řešení“ (s. 2-3).

V Závěru diplomové práce autor původní záměr ale redukuje, když uvádí: „nepokusili jsme se v této práci vzhledem k jejím ambicím (!) uvést komplexní návrh změn českého systému financování politických stran, ale pouze jsme *nastínili jednotlivé* možné změny“. Na druhé straně je pozitivní, že v obecné rovině na tomto místě své úvahy a návrhy de lege ferenda obsažené v práci přehledně a stručně sumarizuje.

Za jádro diplomové práce považuji především její část 2., ve které se autor s jistotou pohybuje jak ve vybraných částech právní úpravy v ČR a v SRN, tak přesvědčivě prokazuje orientaci i v navazující judikatuře zejména příslušných ústavních soudů. Jakkoli od počátku diplomant vyzdvihuje předpokládané kvality německé právní regulace „vzorový příklad modelu právní úprav“, nezdá se, že by, pokud jde o financování politických stran v uvedených dvou státech, jednostranně preferoval výhradně úpravu německou. Kvalitu diplomové práce navíc osvědčuje jak uvedený přehled vývoje právní úpravy v obou zemích, tak znalost judikatury či na dokreslení problematiky financování politických stran na různých místech práce uváděné odkazy na realie.

Diplomová práce M. Bejdáka má dobrou jazykovou úroveň, je v zásadě bez pravopisných chyb a překlepů, stylisticky za zdařilejší považuji její 2. část. Z nepochopitelných důvodů Obsah odkazuje na průběžné číslování celé práce, zatímco čísla stránek jsou uváděna pouze u vlastního textu (s. 1-88).

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- a) I když je práce věnována financování politických stran, nelze, podle mého názoru, redukovat problém legitimacy demokratického zřízení výhradně na nezbytnost a kvalitu právní úpravy finančních prostředků v politice. Stejně tak za hrubě zjednodušující považuji bez dalšího tvrzení, že „Na finančních prostředcích závisí *schopnost* kandidujících subjektů oslovovat voliče“ (s. 1).
- b) Považuji za vhodné, aby se diplomant při ústní obhajobě pokusil podrobněji formulovat argumenty pro své přesvědčení (s odkazem na názory vedoucího své práce) – s. 52, že právě Ústavní soud má být po německém vzoru „iniciátorem změn české úpravy financování politických stran“.
- c) Významným právním institutem v obou zkoumaných státech jsou výroční finanční zprávy politických stran; jaká je jejich dostupnost pro veřejnost a jaké jsou případné právní důsledky, pokud je politické strany včas a řádně neodevzdaly v ČR a v SRN?

Diplomovou práci Matěje Bejdáka **doporučuji k ústní obhajobě** a v případě jejího úspěšného průběhu navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze 18. ledna 2019

JUDr. Věra Jirásková, CSc.
Katedra ústavního práva PF UK v Praze.

Oponentský posudek

Matěj Bejdák: Financování politických stran: mezinárodní komparace

Předložená diplomová práce má 88 stran textu, který je vedle Obsahu zařazeného na začátek práce doplněn přílohami na jejím konci (Seznam zkratk; Seznam tabulek; Seznam obrázků; Seznam použitých zdrojů; dále předepsaný Abstrakt s klíčovými slovy v češtině a v angličtině). Rukopis byl uzavřen k 11. 12. 2018.

Diplomantem zvolené téma je nepochybně aktuální a má smysl též jeho obhajoba na katedře ústavního práva PF UK v Praze a to jak vzhledem k relativně novým trendům a institutům promítnutým v právním řádu České republiky v souvislosti s financováním politických stran, tak i s ohledem na rozvíjející se judikaturu českých soudů ve věci politických stran a jejich financování.

Zpracování zvoleného tématu závisí vždy na schopnostech autora, času, který věnuje přípravě a zpracování zvoleného tématu, stejně jako na přesnosti vymezení počátečních hypotéz a hloubce a rozsahu bádání, s jakou jsou ověřovány. S ohledem na to je třeba konstatovat, že autorův přístup ke zpracování je nadstandardní vzhledem k jiným diplomovým pracím obhajovaným na naší katedře co do využitých a citovaných pramenů, ať již knižních, časopiseckých či elektronických. Jako doklad lze uvést skutečnost, že na 88 stranách textu jsou uvedeny 304 poznámky pod čarou (v češtině, angličtině a v němčině). Zřejmě důkladná práce s prameny byla na druhé straně, podle mého názoru, poněkud limitující pro samostatné formulování vlastních názorů. Zejména 1. část práce: Teoretická východiska financování politických stran (s. 1-30) tak představuje zručný kompilát z prací, které autor použil, zkombinoval a propojil.

Z názvu diplomové práce se zdá, že původní autorův záměr byl velkorysejší, když avizoval „mezinárodní komparaci“. Ve shodě s citovanými autory sice uvádí v 1. části odkazy na jednotlivé aspekty právní úpravy politických stran v různých zemích světa, systematickému srovnání je ale věnována až část 2., nazvaná Financování politických stran v ČR a SRN (s. 31-85). Přímé propojení obou částí je zřejmě především z využití kritéria základních zdrojů financování (státní a soukromé), na zvláštnosti právních úprav v ČR a v SRN pak autor upozornil zařazením částí 2.2.3. Financování volebních kampaní a 2.2.4. Princip transparentnosti a princip kontroly.

Co se týče cílů, které autor formuloval v Úvodu své práce, jeho záměrem bylo „věnovat se pouze právní úpravě této problematiky“ s tím, že „Předmětem této práce je financování stran na úrovni států“, a tedy nikoli na úrovni EU a dále „Cílem této práce je zjistit, zda má *system* financování politických stran v České republice nějaké *výrazné nedostatky*, případně navrhnout jejich možné řešení“ (s. 2-3).

V Závěru diplomové práce autor původní záměr ale redukuje, když uvádí: „nepokusili jsme se v této práci vzhledem k jejím ambicím (!) uvést komplexní návrh změn českého systému financování politických stran, ale pouze jsme *nastínili jednotlivé* možné změny“. Na druhé straně je pozitivní, že v obecné rovině na tomto místě své úvahy a návrhy de lege ferenda obsažené v práci přehledně a stručně sumarizuje.

Za jádro diplomové práce považuji především její část 2., ve které se autor s jistotou pohybuje jak ve vybraných částech právní úpravy v ČR a v SRN, tak přesvědčivě prokazuje orientaci i v navazující judikatuře zejména příslušných ústavních soudů. Jakkoli od počátku diplomant vyzdvihuje předpokládané kvality německé právní regulace „vzorový příklad modelu právní úprav“, nezdá se, že by, pokud jde o financování politických stran v uvedených dvou státech, jednostranně preferoval výhradně úpravu německou. Kvalitu diplomové práce navíc osvědčuje jak uvedený přehled vývoje právní úpravy v obou zemích, tak znalost judikatury či na dokreslení problematiky financování politických stran na různých místech práce uváděné odkazy na realie.

Diplomová práce M. Bejdáka má dobrou jazykovou úroveň, je v zásadě bez pravopisných chyb a překlepů, stylisticky za zdařilejší považuji její 2. část. Z nepochopitelných důvodů Obsah odkazuje na průběžné číslování celé práce, zatímco čísla stránek jsou uváděna pouze u vlastního textu (s. 1-88).

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- a) I když je práce věnována financování politických stran, nelze, podle mého názoru, redukovat problém legitimacy demokratického zřízení výhradně na nezbytnost a kvalitu právní úpravy finančních prostředků v politice. Stejně tak za hrubě zjednodušující považuji bez dalšího tvrzení, že „Na finančních prostředcích závisí *schopnost* kandidujících subjektů oslovovat voliče“ (s. 1).
- b) Považuji za vhodné, aby se diplomant při ústní obhajobě pokusil podrobněji formulovat argumenty pro své přesvědčení (s odkazem na názory vedoucího své práce) – s. 52, že právě Ústavní soud má být po německém vzoru „iniciátorem změn české úpravy financování politických stran“.
- c) Významným právním institutem v obou zkoumaných státech jsou výroční finanční zprávy politických stran; jaká je jejich dostupnost pro veřejnost a jaké jsou případné právní důsledky, pokud je politické strany včas a řádně neodevzdaly v ČR a v SRN?

Diplomovou práci Matěje Bejdáka **doporučuji k ústní obhajobě** a v případě jejího úspěšného průběhu navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze 18. ledna 2019

JUDr. Věra Jirásková, CSc.
Katedra ústavního práva PF UK v Praze.